

VLAAMSE RAAD

BUITENGEWONE ZITTING 1995

OPENBARE COMMISSIEVERGADERING

HANDELINGEN

COMMISSIE VOOR WERKGELEGENHEID EN ECONOMISCHE
AANGELEGENHEDEN

VERGADERING VAN 4 OKTOBER 1995

Interpellatie van de heer E. De Groot tot de heer E. Van Rompuy, Vlaams minister van Economie,
KMO, Landbouw en Media, over de crisis in de tuinbouwsector
Met redenen omklede motie

WAARNEMEND VOORZITTER : De heer K. De Gucht, ondervoorzitter van de commissie voor Werkgelegenheid en Economische Aangelegenheden

- *De interpellatie wordt gehouden om 14.15 uur.*
- *De heer K. De Gucht verontschuldigt de heer R. Voorhamme, voorzitter van de commissie voor Werkgelegenheid en Economische Aangelegenheden, die tijdelijk verhinderd is.*

Interpellatie van de heer E. De Groot tot de heer E. Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media, over de crisis in de tuinbouwsector

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer De Groot tot de heer Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media, over de crisis in de tuinbouwsector.

De heer De Groot heeft het woord.

De heer E. De Groot : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ten gevolge van een aantal Europese en binnenlandse ontwikkelingen is de tuinbouwsector de voorbije jaren in een onhoudbare toestand terechtgekomen. Met deze interpellatie wil ik uw aandacht vragen voor de problemen van de tomaten- en sierteelt.

De Vlaamse tomatenkwekers ondervinden scherpe concurrentie van hun Spaanse collega's. Dit heeft diverse oorzaken. Ten eerste heeft Spanje het natuurlijke voordeel van het klimaat, wat een aanzienlijke besparing betekent inzake energiekosten. Voor de Vlaamse tuinders zijn de energiekosten een van de zwaarste financiële lasten. Het Spaanse klimaat laat de telers ook toe de oogstperiode op te schuiven. Zo vermijden ze de concurrentie met Marokkaanse tomaten, maar komen ze in het voordeel van de glastuinbouw in de noordelijke landen die dan een gunstiger prijsperiode doormaken. Ten tweede liggen de arbeidskosten in Spanje een stuk lager dan bij ons. Bovendien stellen de Spaanse tuinders heel wat Portugezen en Marokkanen tewerk, die bereid zijn arbeid te verrichten tegen nog lagere lonen. De Vlaamse tuinders daaren-

tegen worden geconfronteerd met hoge parafiscale en fiscale lasten. Op monetair vlak speelt het harde-muntbeleid van de Belgische regering de Vlaamse tuinders parten. Sinds 1992 is de peseta sterk gedevalueerd ten aanzien van de Belgische frank, terwijl de lonen in Spanje vrij stabiel zijn gebleven. Dit brengt overigens een stijging van de Europese interventieprijzen in de nationale munt mee. Ten vierde worden nieuwe technologieën van bij ons nu ook in Spanje aangewend en is de Spaanse milieuwetgeving veel minder streng dan de onze.

Het meest controversiële punt betreft de Europese subsidies. De Spaanse tuinders putten subsidies uit de structuurfondsen en het cohesiefonds. Sinds de hervorming van de structuurfondsen is 80 percent van de EFRO-kredieten bestemd voor doelstelling 1-gebieden. Spanje heeft in de periode 1989-1993 32,6 percent van de EFRO-middelen ontvangen. Uit het cohesiefonds – waarvan de middelen bestemd zijn voor de lidstaten waarvan het BNP per inwoner een stuk lager ligt dan het gemiddelde voor de Europese Unie en die een convergentieplan kunnen voorleggen om hun economie voor te bereiden op de nakende muntunie – ontving Spanje 34 miljard frank in 1993 en 40 miljard frank in 1994. Dit fonds is enkel bedoeld voor milieu-investeringen en infrastructuurwerken. Bovendien komen de Spaanse nationale en regionale overheden ook nog met subsidies over de brug. De Spaanse minister van Landbouw ontkent dit echter. Hij verwijt de Vlamingen onwetendheid, omdat ze niet willen inzien dat de markt in de richting van de zuidelijke landen verschuift. Hij beweert dat België te gemakkelijk instemt om tomaten uit landen van buiten de Europese Unie binnen te laten zonder de gevolgen voor de eigen sector in te calculeren. Ten slotte zou de Spaanse landbouw gezien de hogere inflatie, te maken hebben met een kostenstijging in vergelijking met de landen met een harde munt. Ten gevolge van de massale subsidies kunnen de Spaanse tomaten tegen dumpingprijzen worden geëxporteerd. De veiling van Sint-Katelijne-Waver kan met grote zekerheid stellen dat leveren per schip in Rotterdam tegen 18 frank het kilo verliesgevend is. De Vlaamse tuinders rest niets

De Groot

anders dan hun krimpende winstmarges te compenseren door een hogere produktie. Zo komen de tuinders in een vicieuze cirkel terecht die andermaal wordt versterkt door een aantal landbouwers die ten gevolge van de Europese landbouwhervormingen zijn overgestapt naar de tuinbouw. De tuinders weten dat, maar ze hebben zwaar geïnvesteerd en moeten hun leningen aflossen. Een aanzienlijk aantal van hen beweert het slachtoffer te zijn van bepaalde banken die in het verleden grote investeringen hebben aangemoedigd.

In een interview met het ledenblad van een grote landbouworganisatie – De Boer en de Tuinder – antwoordt de adjunct-directeur van de CERA-bank op de vraag of de toestand in de tuinbouwsector te voorzien was, dat zijn bank steeds een voorzichtige politiek heeft gevoerd. Wat te voorzien was, is de evolutie naar schaalvergroting en naar kwaliteitsverhogende investeringen. Wat helemaal niet te voorzien was, is de snelle uitbreiding van de Europese Unie en de aanwending van de subsidiestroom voor concurrentievervalsende investeringen. Theoretisch valt tegen deze analyse niet veel in te brengen. Toch rijst de vraag waarom in een staatswaarborg van 75 percent op leningen aan de tuinders moest worden voorzien. De overige 25 percent kunnen de banken recupereren door de openbare verkoop van gronden, gebouwen en installaties van de gefailleerden. Dit lijkt inderdaad op een voorzichtige politiek, maar dan wel ten aanzien van de banken. Indien we de rol van bepaalde grote landbouworganisaties in deze kwestie bekijken, komen we tot merkwaardige conclusies. Enerzijds worden memoranda voorgelegd aan de nationale, federale en Europese overheden. Anderzijds worden de leden gesust met protestmeetings, zoals op 6 mei jongstleden in Sint-Katelijne-Waver, waar de tuinders hun ongenoegen mogen spuien over hun problemen. Ook in hun ledenblad krijgen de misnoegde tuinders royaal de ruimte om stoom af te blazen. Tegelijkertijd wordt opgeroepen om als één groep naar buiten te treden om zowel aan de overheid als aan de publieke opinie duidelijk te maken dat de tuinbouwsector in zware moeilijkheden zit. Indien het echter op concrete daden aankomt, dan worden de tuinders door de regering gepaaid met enkele beperkte maatregelen zoals uitstel van aflossing en overbruggingskredieten. Wie de kleine letters van deze maatregelen leest, weet dat hij er niet veel van moet verwachten. Verder zijn er nog veel beloften om overleg te plegen, onderzoek te verrichten, te pleiten voor passende maatregelen, het probleem op Europees niveau aan te kaarten, enzovoort. We moeten echter beseffen dat de tuinders geen boodschap hebben aan oogverblindings. Wat telt zijn hun financiële problemen en de oplossing ervan. Het is maar zeer de vraag of de banken tevreden zouden zijn, indien de tuinders op het einde van de maand zouden beloven om de afbetaling van hun leningen te onderzoeken. De interne keuken van bepaalde landbouworganisaties is echter niet aan de orde in deze interpellatie.

Belangrijk is onze sociale bekommernis voor de moeilijkheden in de tuinbouw.

Mijnheer de minister, daarom wil ik vandaag ook uw bijzondere aandacht vragen voor het probleem van de BTW-tarieven in de sierteelt. Eind 1994 liep de overgangsregeling af waardoor Nederland en Duitsland verlaagde BTW-tarieven voor de sierteelt mochten toepassen. Beide landen weigeren echter hun BTW-tarieven te verhogen. Een aantal lidstaten van de Europese Unie, waaronder Frankrijk en Spanje, hebben daarom besloten hun BTW-tarieven eenzijdig te verlagen. België met zijn 20,5 percent – en volgens de goede vooruitzichten 21 percent BTW – wordt omringd door buurlanden met BTW-tarieven van om en bij de 6 percent.

Minister Maystadt blijft echter weigeren om het BTW-tarief te verlagen tot 6 percent aangezien dit volgens hem een geschatte minder inkomst van de schatkist van 1,5 miljard betekent. Hij blijft hopen dat de andere landen hun tarief zullen verhogen. CVP-voorzitter van Hecke beloofde de zaak aan te kaarten tijdens de regeringsonderhandelingen, in het regeerakkoord wordt het probleem niet expliciet vermeld. Misschien ressorteert dit probleem onder de bepaling dat de concurrentiepositie van de diverse sectoren zal worden verbeterd via het corrigeren van specifieke elementen van concurrentievervalsing op sociaal, fiscaal en monetair vlak met eerbiediging van de Europese regeling. Ondertussen blijft het probleem onopgelost en moeten onze siertelers blijven vechten tegen de bierkaai. Ik vraag de minister dan ook met aandring om er bij de federale minister op aan te dringen het BTW-tarief voor onze siertelers te verlagen tot 6 percent in afwachting van een algemene Europese regeling. Voor de hele tuinbouwsector pleit de VLD voor een globaal evenwichtig pakket maatregelen op korte en middellange termijn. Op korte termijn dient er aan de tuinders uitstel van betaling te worden verleend in het kader van het LIF. De minister heeft per omzendbrief van 1 augustus jongstleden 1 jaar uitstel van kapitaalaflossing verleend aan tuinbouwbedrijven in moeilijkheden en dit met behoud van de rentesubsidie. De maatregel geeft de betrokken bedrijven alvast al wat ademruimte, maar biedt geen garanties voor de continuïteit. Wij betreuren dat de omzendbrief enkel slaat op de dossiers die na oktober 1989 werden ingediend. Het lijkt wel alsof de bedrijven die daarvoor al LIF-dossiers hadden ingediend, geen problemen zouden kennen.

Wat de continuïteit betreft, ben ik van mening dat ook in overbruggingskredieten moet worden voorzien zodat de tuinders voor het komende teeltseizoen de nodige investeringen kunnen doen. De mogelijkheid tot schuldherschikking moet worden overwogen en inzake de sociale zekerheid zou moeten worden geopteerd voor een vrijstelling van sociale bijdragen gedurende één jaar.

De Groot

De vermelde maatregelen zijn niet meer dan een vorm van crisismanagement en dienen selectief te worden toegepast. Dit mag evenwel geen dekmantel vormen om de tuinder alsnog een rad voor ogen te draaien via pseudo-maatregelen die de facto een zeer gering toepassingsgebied kennen. De maatregelen moeten worden aangevuld met structurele maatregelen op middellange termijn. Vooreerst moeten de Vlaamse tuinders de kans krijgen om de kwaliteit van hun teelten te handhaven en te verhogen. Dit vereist kapitaalintensieve investeringen die enkel mogelijk zijn indien de winstmarges van de tuinders voldoende hoog zijn. Alleen dan zullen de tuinbouwers ook ruimte hebben voor het uitvoeren van milieuinvesteringen.

De Vlaamse overheid zou ook kunnen werken aan een kwaliteitslabel voor de Vlaamse tuinbouwprodukten. De promotie en commercialisatie dienen in het algemeen te worden geoptimaliseerd. Op Europees niveau moet worden aangedrongen op een correcte en open aanwending van subsidies, zowel op het communautaire als op het nationale vlak. Wat de sierteelt betreft, dient er dringend werk te worden gemaakt van een Europese harmonisatie van het BTW-tarief. In afwachting moet België het voorbeeld van zijn buurlanden volgen en het BTW-tarief verlagen. Inzake tewerkstelling wil ik blijven aandringen op een verlaging van de lasten op arbeid, een realistische seizoenarbeidstermijn en een flexibele tewerkstelling van gemotiveerde mensen. De huidige reglementering is voor de tuinders een ingewikkeld administratief kluwen en leidt tot onmenselijke controles en onbetaalbare boetes. Op korte termijn ziet van elke vijf tuinders één zich met bankroet bedreigd. Naast de familiale drama's bij de gedupeerde tuinders brengt dit werkloosheid mee voor de werknemers van die bedrijven en onzekerheid in de toeleverings- en verwerkingsbedrijven. Er dienen dan ook zeer dringend concrete beleidsdaden te worden gesteld.

Andermaal wil ik namens de VLD de Vlaamse regering op het hart drukken dat er structurele beleidsmaatregelen nodig zijn om onze tuinbouw te redden. Ik hoop te kunnen rekenen op een constructieve houding, vooral van die partijen die beweren de echte verdedigers van de land- en tuinbouw te zijn. Graag had ik van de minister vernomen of hij bereid is de nodige maatregelen te nemen om de Vlaamse tuinbouw te redden, en zo ja, welk bedrag hij daarvoor wil uittrekken en welke concrete initiatieven hij zal nemen op korte, middellange en lange termijn.

Welke initiatieven zal hij voorstaan op het federale en het Europese niveau? Worden er specifieke acties naar Spanje toe ondernomen? Hoeveel zullen de recente maatregelen kosten en hoeveel tuinbouwbedrijven komen hiervoor potentieel in aanmerking? Ten slotte, kan de minister akkoord gaan met initiatieven die een verlaging van het Belgische BTW-tarief voor de sierteelt tot 6 per-

cent vooropstellen en is hij bereid deze maatregelen te verdedigen bij de federale minister van Financiën?

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord?

De heer Candries heeft het woord.

– *De heer R. Voorhamme treedt op als voorzitter.*

De heer H. Candries: Wij delen volkomen de bezorgdheid die zoëven werd geuit. Er is onrust in de tuinbouwsector en onzekerheid aangaande de toekomst. Toch circuleren een aantal misvattingen met betrekking tot de betekenis van Europa in deze context. Misschien zou het goed zijn de studie die de provincie Antwerpen dienaangaande heeft gemaakt, op te vragen en zodoende gebruik te maken van de meest actuele gegevens om maatregelen uit te werken ter ondersteuning en bescherming van de sector.

Ik geloof dat de enige kans voor deze sector in een duidelijke niche-strategie bestaat. Er moet nog meer worden gespecialiseerd en de kwaliteit moet nog meer worden geaccentueerd. Men heeft te weinig aan promotie gedaan. De produkten die onze tuinbouw nu afwerkt, zijn meestal kwalitatief veel beter dan wat uit het zuiden wordt aangevoerd. We mogen niet uit het oog verliezen dat de nieuwe technologieën waar wij nu over beschikken ook daar worden geïntroduceerd. We zullen onze voorsprong niet kunnen blijven behouden. Ik pleit voor maatregelen die de promotie van onze produkten ten goede komen. Misschien kan er ook inzake transport, een belangrijke kostenfactor, iets gebeuren en ook de milieuproblematiek vormt een belangrijk gegeven dat moet worden aangepakt.

De tuinders zijn onzeker, vragen zich af of ze wel goed geïnvesteerd hebben, of ze door de laagconjunctuur heen zullen raken en ze vrezen de aangekondigde milieumaatregelen.

Voortgaande op wat in de regeringsverklaring staat, ben ik ervan overtuigd dat we kunnen rekenen op de aandacht van de regering op het probleem. We willen er enkel uw aandacht uitdrukkelijk op vestigen en u aansporen om naar maatregelen te zoeken die zonder meer onontbeerlijk zijn en zich opdringen om de sector veilig te stellen voor de toekomst. Deze is immers belangrijk voor de tewerkstelling en brengt heel wat toegevoegde waarde mee.

De voorzitter: De heer Cannaerts heeft het woord.

De heer L. Cannaerts: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, de heer De Groot heeft zopas aangehaald dat de problemen grotendeels voortspruiten uit het overvloedig aanbieden van investeringsgeld tegen een laag tarief, wat indruist tegen de marktrealiteit. Velen zijn overgeschakeld en lijden nu onder de gevolgen van de overdreven investeringen die toen zijn gedaan. We zit-

Cannaerts

ten er nu eenmaal mee en daarom moeten we een oplossing helpen zoeken.

De bestaande infrastructuur zou kunnen worden omgebouwd door aan heroriëntering en produktdifferentiatie te doen. Wij kunnen de sector van de sierteelt de nodige know-how aanreiken. Ik hoor bij de bedrijven uit mijn regio dat de investeringen van zowel de overheid als van particulieren in groenvoorzieningen een enorme boom kennen. Misschien is het onze taak om in een tegemoetkoming te voorzien in de BTW-tarifiering. Maar wanneer we bedrijven in moeilijkheden een tegemoetkoming aanbieden – waar de heer De Groot op aanstuurt – mogen we ook de vele familiale toeleveringsbedrijven, die veeleer KMO's dan land- of tuinbouwbedrijven zijn, niet vergeten. We moeten echter voorzichtig zijn met dergelijke tegemoetkomingen, aangezien ook andere sectoren in moeilijkheden, zoals de scheepsbouw, aan de deur kloppen of dat in elk geval zullen doen.

Ten derde vestig ik in afwachting van een heroriëntering de aandacht op de milieunormen die wij stellen aan de serretelers. Dank zij de goedkope kredieten zijn heel wat bedrijven namelijk overgestapt naar een milieuvriendelijke aardgasinstallatie. Door de hoge tarieven en investeringen moeten ze voor tomaten een minimumprijs van 28 frank het kilo vragen wanneer met aardgas wordt gestookt. Terzelfdertijd beschikken velen over een noodinstallatie op gasolie, waarop zij overschakelen wanneer geen aardgas voorradig is. De Vlarem-normen liggen echter zo hoog dat ze niet met stookolie mogen verwarmen. Daarom is het misschien nuttig enige soepelheid aan de dag te leggen door een overgangsfase van enkele jaren toe te staan in afwachting dat de bedrijven hun stookinstallatie ombouwen.

De voorzitter : De heer Wymeersch heeft het woord.

De heer F. Wymeersch : Mijnheer De Groot heeft op een uitstekende wijze verwoord wat op dit ogenblik leeft in de sector. Toch wil ik zijn uiteenzetting even vervolledigen. Hij heeft verwezen naar een aantal landbouworganisaties en gespecialiseerde banken, maar ik noem gewoonlijk de dingen bij hun naam. Hij bedoelt daarmee de Boerenbond en de CERA. In Frankrijk is de export van tomaten de afgelopen jaren van 20.000 ton naar 67.000 ton gestegen. In Spanje is de produktie slechts met 4 percent toegenomen, terwijl de export naar EU-landen met 30 percent is gestegen. Dan maak ik nog geen allusie op de Canarische eilanden, waar de export met 60 percent is toegenomen. Mijnheer De Groot heeft ook terecht gerefereerd aan de lage lonen, de klimatologische omstandigheden en de milieuproblematiek. In Vlaanderen proberen wij op dit laatste vlak vaak heiliger te zijn dan de paus, wat ernstige gevolgen heeft voor verscheidene sectoren. In de Kamer is deze problematiek de voorbije twee jaar aan bod gekomen dankzij een uitstekend betoog van de heer

Hostekint. Daarin kwam ook ter sprake dat de promotie van de Nationale Dienst voor de Afzet van Land- en Tuinbouwprodukten geregionaliseerd is na het Sint-Michielsakkoord. Het promotiebeleid is een belangrijke taak voor de Vlaamse overheid. Ook de tactiek van Frankrijk om via een soort latent protectionisme in de warenhuizen en de gespecialiseerde zaken de eigen produkten te promoten kwam toen aan de orde. Ik ga hier niet pleiten voor een dergelijke aanpak, maar ik vind dat wij daarop mogen reageren. Wanneer concurrerende EU-lidstaten zoals Frankrijk en Spanje met zo'n tactiek proberen door te breken, moeten wij ons in Vlaanderen niet schamen om dit ook te overwegen.

Ik ben ook benieuwd naar het antwoord van de minister. Hij herinnert zich ongetwijfeld heel goed wat ik hem vorige week tijdens het debat over de Septemberverklaring heb gevraagd, toen werd geopperd dat de werkloosheid op middellange of lange termijn – rekbare begrippen – met 50 percent zou worden teruggedrongen. Ook de problematiek van de tuinbouw kwam ter sprake. Ik heb de minister voor de voeten gegooid dat hij daarvoor niet de middelen heeft. Van de Vlaamse regering en het Vlaams Parlement krijgt hij de opdracht om met zijn federale collega's gesprekken aan te knopen over de BTW-tarieven. Dat zegt op zichzelf al genoeg, want de Vlaams minister van Landbouw is daarvoor niet bevoegdheid. Wij hebben niet de middelen om de tuinbouw-, sierteelt- of andere sectoren een tegemoetkoming aan te bieden. Wij moeten dat eerlijk onder ogen durven zien. Ik wacht met spanning af wat de minister zal doen om deze sector weer op het goede spoor te zetten. Vanuit het Vlaams Parlement zullen wij alles op alles zetten opdat hij de goede richting uit zou gaan.

De heer K. De Gucht : Mijnheer de minister, denkt u niet dat de Vlaamse gemeenschap als dusdanig naar het Hof van Justitie zou kunnen stappen na klacht bij de Europese Commissie wegens het feit dat Nederland en Duitsland het BTW-tarief niet hebben opgetrokken na de overgangperiode en het verlaagde BTW-tarief hebben gehandhaafd ?

De voorzitter : Minister Van Rompuy heeft het woord.

Minister E. Van Rompuy : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik ben blij met deze interpellatie, omdat ook wij bezorgd zijn over de toestand in de glastuinbouwsector en meer specifiek in de tomatensector. De tewerkstelling in de tuinbouwsector in Vlaanderen kende, zoals de heer Wymeersch al aanhaalde, de jongste jaren een zeer sterke groei. Raadpleging van de statistieken leert ons dat in 1985 in de groententeelt 1.354 personen vast waren tewerkgesteld en in 1994 waren er dat volgens de laatste beschikbare statistieken 3.108. Dit betekent meer dan een verdubbeling op 10 jaar tijd. Voor de hele tuinbouwsector zien we een stijging van 6.543 tot bijna 10.000 werkkrachten in 1994. De voor de tewerkstelling erg belangrijke

Van Rompuy

tuinbouwsector heeft nu te lijden onder een aantal conjuncturele en structurele evoluties. Inzake tewerkstelling wordt momenteel vooral gesproken over arbeidsduurverkorting, maar we moeten ook oog hebben voor bepaalde produktieve sectoren die in moeilijkheden verkeren.

De tomatenteelt is uitermate belangrijk, overwegend dat het gaat om 996 bedrijven in Vlaanderen. De produktie van tomaten is in de periode van 1988 tot 1994 meer dan verdubbeld. Tijdens die periode hebben wij ook geprofiteerd van Europese gelden. In de begroting hebben wij vastleggingsmachtigingen ingeschreven voor het Landbouwinvesteringsfonds ten belope van 2,6 miljard frank. Ongeveer de helft daarvan wordt terugbetaald uit Europese fondsen.

Op dit ogenblik bedraagt de produktie van tomaten 309.000 ton, een verdubbeling op 5 tot 6 jaar tijd dus. De prijzen zijn in dalende lijn gegaan van 31 frank het kilo in 1988 naar 24 frank in 1993. Er was een zeker herstel in 1994, maar momenteel is er een gemiddelde prijs van 19,6 frank het kilo op jaarbasis. Een rendabele prijs zou inderdaad 26 à 27 frank moeten bedragen het kilo. De sector kampt dus met zware moeilijkheden. Er is de export uit Marokko en Spanje. Vooral in het voorjaar en in het late najaar, periodes met traditioneel hogere prijzen, legt de export uit deze landen een zware druk op de prijzen. Het is overigens heel moeilijk uit te maken in welke mate de structuurfondsen worden misbruikt.

Daarbij komt nog de forse devaluatie van de Spaanse peseta met bijna 30 percent, wat zware gevolgen meebrengt. Het globale verlies voor de groentenproduktie onder glas zou daardoor ongeveer 450 miljoen frank bedragen. Sommigen beweren dat de Belgische frank ook beter zou devalueren, waaronder professor De Grauwe, die daar enkele jaren geleden voorstander van was. Die discussie uit 1993 kunnen we beter opbergen, want we hebben alle belang bij een sterke munt. Ook de spoedige totstandkoming van de Europese Monetaire Unie met Spanje en alle andere landen van de Europese Unie is in ons belang. Een interne markt is niet leefbaar zonder een stabiele munt.

We hebben dus enerzijds conjuncturele problemen en anderzijds een structureel knelpunt : er is een sterke stijging van de produktie en een omschakeling van akkerbouw naar tuinbouw. Er werd enorm veel geïnvesteerd in deze potentieel winstgevende activiteit. Er werd gezegd dat het vooral de CERA en de Boerenbond zijn die de mensen hebben aangespoord deze investeringen te doen. Indertijd waren deze investeringen inderdaad rendabel en de ene bank is meer gespecialiseerd dan de andere.

Als één van mijn eerste beleidsdaden als minister van landbouw heb ik op 1 augustus jongstleden beslist om een jaar uitstel van aflossing te verlenen met behoud van

rente en waarborg aan de investeringsdossiers die zijn goedgekeurd door het Vlaamse Landbouwinvesteringsfonds. De dossiers die zijn ingediend vanaf 1 april 1992, vallen als gevolg van het Sint-Michielsakkoord en de regionalisering van het Landbouwinvesteringsfonds onder de bevoegdheid van het Vlaams gewest. Ik ben nog verder gegaan. In overleg met de federale overheid zijn middelen vrijgemaakt om een bijkomend jaar rentesubsidie toe te kennen aan de nog door de federale overheid goedgekeurde dossiers uit Vlaanderen van voor 1 april 1992. U herinnert zich wellicht nog de discussies die we in het kader van het Sint-Michielsakkoord in deze zaal hebben gevoerd over de financieringsregelingen in verband met de overdrachten van het Landbouwinvesteringsfonds. Wij hebben die dossiers behandeld binnen onze bevoegdheid, maar we zijn ook naar de federale overheid gestapt om terug te gaan tot het jaar 1989. Op die manier wordt vooral tegemoetgekomen aan die bedrijven die de laatste vijf à zes jaar hebben geïnvesteerd of werden overgenomen door een jonge bedrijfsleider. Kortom de bedrijven die het kwetstbaarst zijn. Volgens de heer De Groot moeten we nog verder gaan. Dit kan altijd, maar we hebben de nadruk willen leggen op de jongere bedrijven die het meest hebben geïnvesteerd. Voor 1989 lagen de lifttegemoeftkomsten veel hoger. Wie voor 1989 heeft geïnvesteerd, heeft kunnen genieten van een hogere tegemoetkoming. De glastuinbouwbedrijven moesten hun dossiers indienen voor 1 oktober 1995. Volgens de statistieken die ik gisteren van de administratie heb gekregen, zijn er 341 aanvragen ontvangen. Uit een eerste benadering blijkt dat de gemiddelde kostprijs per dossier 250.000 à 300.000 frank bedraagt. Deze maatregel kost de overheid in totaal bijgevolg zo'n 100 miljoen frank. Voor de bedrijven is dit een ernstige tegemoetkoming. Een jaar uitstel van aflossing zou niet veel betekenen, maar het gaat toch om een steunmaatregel van 100 miljoen frank aan de glastuinbouwsector.

Net als de heren Cannaerts en Candries denk ik dat we ook een aantal structurele maatregelen moeten nemen. Er zijn problemen met de commercialisatie, promotie, afzetstrategieën, technologie en rassenkeuze. Wij moeten een doorgedreven inspanning leveren op het vlak van de aanbod- en marktverruiming en vooral het verbeteren van onze exportprestaties is enorm belangrijk. Ook moet de rol van de coöperatieve veilingen worden herbekeken in het licht van de steeds verdergaande concentratie van de distributiesector. In deze commissie moeten we naar aanleiding van de beleidsbrief landbouw bespreken welke rol de coöperatieve veilingen in de moderne landbouweconomie nog spelen. We moeten overwegen of ze nog een aangepast instrument zijn om de prijsvorming tot stand te brengen. Ook bieden wij onze diensten aan als overheid om samen met de produktiekolom glasgroenten uitwegen te zoeken om uit de huidige crisis te geraken. Wij moeten de koppen bij elkaar steken om de problemen ten gronde aan te pakken. Steun alleen volstaat niet.

Van Rompuy

U hebt terecht de vraag gesteld over het Europees beleid in verband met de glastuinbouwsector. In juni 1995 heeft de Europese Unie twee soorten maatregelen genomen om de problemen op agro-monetair vlak op te vangen. Zo is er de steun voor de compensatie van de gevolgen van de revaluatie van de groene koers van de Belgische frank. De revaluatie van de groene koers met 3 procent heeft gevolgen voor de institutionele prijzen. De Europese landbouwprijzen werken met interventieprijzen en exportsubsidies. Als de groene koers revalueert, dalen de institutionele prijzen in Belgische frank, wat gevolgen heeft voor het inkomen van de producenten. Om de nadelen voor de Belgische producenten op te vangen stelt de Europese Unie via een verordening 740 miljoen frank ter beschikking. De glastuinbouwsector komt echter niet in aanmerking, omdat de maatregel beperkt is tot graan, suiker, melk en rundvlees. Tijdens een gesprek met de federale minister van landbouw en zijn experts over de compensaties is erop aangedrongen om de glastuinbouwsector ook in de lijst op te nemen. Maar de Europese Unie opteert alleen voor sectoren waarin zich een zware marktordeening voordoet. De glastuinbouwsector, waaronder de tomatenteelt, valt daarbuiten. Ongeveer de helft van de 740 miljoen frank zal naar rundvlees gaan.

Ik wil u hoe dan ook vragen dat u voor de sierteelt blijft aandringen bij de federale minister van landbouw. Ik besef dat dit moeilijk is. Men moet dit ook macro-economisch bekijken en niet alleen rekening houden met het verlies van enkele percenten in de sierteelt. Alle aspecten inzake tewerkstelling en toelevering moeten worden bekeken om na te gaan wat de weerslag is op de federale begroting.

In het Vlaamse regeerakkoord werd verwezen naar het ontwikkelen van nieuwe promotiemogelijkheden en het opengooien van nieuwe markten voor de Vlaamse tuinders. Dit mag niet bij vrome wensen blijven. Er moet ook verder promotie worden gevoerd op de bestaande markten. Als pijproker neemt u mij de volgende parafrasering wellicht niet kwalijk. Het is hoog tijd dat de vlam in de pijp slaat. Er moet van de bureaucratie naar echte actie worden overgestapt. In het Vlaamse regeerakkoord staat ook dat milieu-investeringen zullen worden aangemoedigd. Net als iedereen zetten ook de tuinders zich in voor een gezond leefmilieu. Een persoonlijke kennis van mij, die overgeschakeld was op aardgas en daardoor nog grotere meerkosten moest dragen, heeft twee weken geleden zijn boeken moeten neerleggen. Zijn milieuvriendelijkheid heeft hem mee de strop om de hals gedaan. We moeten mensen die het goed menen en zich aansluiten bij het uitgetekende beleid, een opvangnet aanreiken wanneer zij in de problemen komen. Ten slotte vraag ik nogmaals of in dossiers van voor 1989 ook tegemoetkomingen en subsidies kunnen worden verleend, wanneer bedrijven met zware moeilijkheden kampen. Iedereen weet dat de tuinders hardwerkende mensen zijn en dat hun tegensla-

gen zeker niet het gevolg zijn van hun eigen fouten. Daarom moeten we ook om billijkheidsredenen deze dossiers bekijken.

Daarntoe heb ik inderdaad gezegd dat bepaalde banken met leningen hebben geleurd. Op bepaalde momenten heeft men daarvoor misschien zonder voldoende marktonderzoeken promotie gevoerd. Nadat sommigen zoals het konijn de spreekwoordelijke wortel kregen voorgehouden, werd daar met vol enthousiasme ingestapt. Vaak werden de leningen gekoppeld aan een bepaalde teelt. Ze zijn dus helemaal geleid en waarschijnlijk ook voor een stuk misleid, hoewel ik daar geen kwade bedoelingen achter zoek. In ieder geval is dit onverantwoord. Daarom moeten we alles in het werk stellen om in een eerste fase de financiële moeilijkheden te overbruggen via een schuldherschikking. Ook moet de markt worden geherstructureerd. Aan de kwaliteit van de Vlaamse tuinbouwproducten, waaronder de tomaten, moet in het buitenland voldoende ruchtbaarheid worden gegeven. Er staat ons met de promotie een belangrijke taak te wachten.

Volgens u zou de federale overheid moeten reageren tegen de verlaagde BTW-tarieven. Ik ben zo vrij daarover met u van mening te verschillen. Frankrijk heeft ook zijn BTW-tarief verlaagd, hoewel dat niet mocht. Alleen de landen die reeds een verlaagd BTW-tarief hanteerden, mochten het gedurende een overgangperiode handhaven. Ook België zou inbreuk maken op het Europees recht door het BTW-tarief voor de sierteelt te verlagen. België, en ook Vlaanderen, kan wel actie ondernemen tegen het verlaagde BTW-tarief zoals het door Nederland wordt toegepast. Elke Vlaming kan een klacht neerleggen bij de Europese Commissie die motu proprio actie onderneemt, wanneer zij deze politiek in strijd acht met het Europees recht. Dan start de procedure waarbij de lidstaat antwoord kan geven en achteraf stapt de Europese Commissie naar het Europees Hof van Justitie. Het verschil tussen de modale burger en het Vlaamse Parlement is dat wij de vertegenwoordigers van de burgers zijn. Daarom is het zeker aan te raden dat wij als Vlaamse overheid een klaagschrift zouden richten tot de Europese Commissie om zonder verwijl actie te ondernemen tegen Nederland en Duitsland wegens het in stand houden van het verlaagde BTW-tarief in strijd met de zesde BTW-richtlijn. Men kan erover discussiëren of wij ons zelf rechtstreeks tot het Europees Hof van Justitie moeten wenden, omdat de BTW-materie een federale aangelegenheid is en wij slechts over een afgeleide bevoegdheid beschikken via de promotie van de landbouw. Daar wil ik mij vandaag niet in verdiepen. Het is trouwens ook niet zo belangrijk. Wat de Vlaamse regering en bij gebreke daaraan het Vlaamse Parlement zou moeten doen, is de Europese Commissie met aandrang vragen onmiddellijk de nodige stappen te ondernemen om een einde te stellen aan deze discriminatoire praktijken. Daartoe zijn wij gemachtigd.

De voorzitter : De heer Verrijken heeft het woord.

De heer E. Verrijken : Ik heb geen bijzondere bevoegdheid, maar beroepshalve ken ik een probleem dat volledig aansluit bij wat de vorige spreker heeft gesteld. Het gaat hier niet alleen om de sierteelt in Vlaanderen, maar ook om de handel. Een ongelukkige tuinbouwer kan immers een gelukkige handelaar worden. Men heeft in Vlaanderen getracht de kweek van orchideeën op te starten, maar dat is volledig mislukt ten gevolge van een specifiek feit dat ook op Europees vlak door de Vlaamse regering of een andere instelling zou moeten worden aangevochten. Hoewel het daarvoor niet beter is uitgerust dan Vlaanderen, is Nederland de grote invoerder van tropische planten naar Europa. Nederland heeft praktisch een monopolie op dit vlak. Dit werd mogelijk dank zij de ongelooflijke voorwaarden die de KLM stelt voor de invoer van tropische bloemen uit Colombia, een land met een minder goede reputatie. Dat gebeurt erg handig. De Antilliaanse luchtvaartmaatschappij ALM is een filiaal van KLM dat niet valt onder de rechtsregels van de Europese Unie. Op die manier kunnen tropische bloemen in enkele uren naar Europa worden gevlogen. ALM is in zekere zin de onderaannemer van KLM. Sabena bestaat niet in Midden- en Zuid-Amerika en ik weet niet hoe het met Swissair zit. Maar de voorwaarden die worden gesteld door KLM en ALM staan buiten elke mededinging. Daarom moet ook worden onderzocht of deze transportvoorwaarden geen distorsie meebrengen in de concurrentieverhouding. Vlaamse tuinbouwers zouden ook geïnteresseerd zijn in deze handel. Of men nu vanuit Colombia naar Zaventem of naar Schiphol vliegt blijft hetzelfde.

De voorzitter : De heer Cannaerts heeft het woord.

De heer L. Cannaerts : Is er hier onder de collega's een expert die mij het concurrentieel nadeel kan uitleggen van die BTW-tarifering ? Ik dacht dat export vrij van BTW was en dat het eindprodukt onderhevig is aan het BTW-tarief van het land waar het wordt verkocht. Het lijkt me niet ondenkbaar dat dit in de grensstreek een nadeel kan zijn.

De heer K. de Gucht : Het is eenvoudig : de Belgische verkopers van sierteeltprodukten gaan zich rechtstreeks in Nederland bevoorraden.

De heer L. Cannaerts : Dan doen ze een intra-communautaire verrichting en betalen ze in België de Belgische BTW op deze produkten.

De voorzitter : Minister Van Rompuy heeft het woord.

Minister E. Van Rompuy : In verband met de discussie over de bevoegdheden en het al dan niet indienen van een klacht bij het Europees Hof van Justitie, wil ik de voorzitter van onze raad volgen : namelijk dat wij ons zoveel mogelijk moeten houden aan de bevoegdheden die we hebben. Wij moeten ons hierachter niet verschuilen, maar het is natuurlijk gemakkelijk om op andere niveaus bepaalde zaken te bepleiten als men er zelf niet voor moet opdraaien. Als minister ben ik verplicht me aan

mijn bevoegdheden te houden. Hoewel het niet hoeft of moet gaf ik nu toch informatie over wat er al dan niet op de federale begroting staat. Dat leek me zinvol in deze commissie.

Vragen daaromtrent moeten in de federale Kamer worden gesteld, anders kunnen we niet meer tot een dialoog komen en wordt alles met elkaar verward. Op de vraag of in verband met de BTW het Vlaams Gewest bij het Europees Hof van Justitie een klacht kan indienen, is ook een duidelijk antwoord beschikbaar. Als het bijvoorbeeld over media gaat, wel dan zal de Vlaamse Gemeenschap klacht indienen, gaat het over federale bevoegdheden dan dient de federale overheid klacht in. We moeten ons aan onze eigen bevoegdheden houden, maar het staat iedereen vrij daar een al dan niet ruime interpretatie van te hanteren.

Ten tweede, mijnheer De Groot, moeten wij eens een indringend gesprek voeren over het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds, over de gegeven waarborgen, de financieringsvoorwaarden, over wat daar al dan niet in het verleden is gebeurd en wat er in de toekomst moet gebeuren. Mijn beleidsbrief is klaar en werd vandaag bij de Vlaamse regering neergelegd. In verband met de waarborg wil ik nog graag een element aanbrengen. Een investering in een glastuinbouwbedrijf van 1 hectare bedraagt 30 à 35 miljoen frank. Het maximum dat in het kader van het LIF ooit als waarborg werd gegeven is 15 miljoen frank. De totaliteit van de investeringen werd dus nooit gewaarborgd. Er was altijd een belangrijk deel eigen risico van wie investeerde. Men kan in essentie wel discussiëren over de reikwijdte van de waarborgen van het LIF, maar de vraag die wordt gesteld is waarom er niet met kapitaalpremies in plaats van met rentesubsidies wordt gewerkt. Wij zullen een aantal voorstellen doen inzake heroriëntering. Ook wat Europa betreft, bijvoorbeeld in verband met transportsubsidies, moet alles in detail worden bestudeerd. Als het Europees rapport over de misbruiken in Spanje af is, kunnen wij het hier bekijken en zien welke mogelijkheden wij hebben binnen onze bevoegdheden.

Met redenen omklede motie

De voorzitter : Door de heer De Groot c.s. en de heren Wymeersch en Verrijken werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet uiterlijk 24 uur na de sluiting van de vergadering zijn ingediend.

De Raad moet zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering uitspreken.

– *Het incident wordt gesloten om 15.28 uur.*